

EMANOIL BUCUȚA DESPRE CULTURA DOBROGEANĂ ÎN PERIODICE DE EPOCĂ

Rezumat: Emanoil Bucuța (1887-1946), bibliograf, scriitor, publicist extrem de activ în perioada interbelică, membru corespondent al Academiei Române, face parte dintre intelectualii care au fost interesați de Dobrogea în mod constant, dovadă fiind numeroasele sale intervenții în ziare și reviste, pe teme legate de provincia istorică dintre Dunăre și Mare. A fost editor al revistei „Boabe de grâu” pe care lucrările de specialitate o consideră una dintre cele mai bune publicații interbelice românești, remarcabilă din punct de vedere al conținutului, al varietății tematicii abordate și ilustrației bogate, de o calitate incontestabilă.

Emanoil Bucuța a vizitat Dobrogea de multe ori și a fost impresionat de potențialul natural al acestei părți a României. În acest sens, el a exprimat opinii legate de modul în care viața intelectuală se poate organiza în relație cu specificul multietnic al zonei și unicitatea acesteia la nivel național. Scriitorul a înțeles că Dobrogea trebuie să vină cu propria voce în definirea spațiului intelectual românesc și universal. Iubitor de turism, într-o perioadă în care acesta era în organizare în România, Emanoil Bucuța a participat la expediții montane sau excursii în alte regiuni ale țării, aducând în paginile revistelor peisajul românesc, văzut și din această perspectivă.

Activitatea sa prolifică și contribuția la publicistica românească din epocă, la viața intelectuală românească interbelică, în general, are nevoie de o mai atentă privire din partea autorilor contemporani și de o reșezare în circuitul de cunoaștere din prezent.

Cuvinte cheie: Dobrogea, viață culturală, periodice dobrogene, literatură, multiculturalism.

Emanoil Bucuța¹ (pseudonim al lui Emanoil Popescu, n. 27 iunie 1887, Bolintin-Deal, județul Giurgiu – d. 7 octombrie 1946, București) a fost unul dintre

*Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța. E-mail: corinaapostoleanu27@gmail.com

¹ Scriitorul a optat pentru acest nume pe care l-a preluat de la familia mamei sale, originară din satul Dăișoara, județul Brașov. Din 1927 a fost și nume său oficial. George Călinescu a realizat

scriitorii și esești ai cei mai activi ai perioadei interbelice, cu o prezență constantă în publicațiile literare și culturale naționale și regionale. A absolvit liceul la „Sfântul Sava” (1898-1907), apoi a urmat Facultatea de Litere și Filosofie din București (1907–1911), specializarea limba și literatura germană, cu diplomă. A intenționat să își continue studiile la Berlin, unde să obțină și titlul de doctor, însă a rămas doar un an, între 1912-1913, întrucât mijloacele materiale nu i-au permis să-și continue pregătirea profesională. A revenit în țară, la București, unde a îndeplinit diferite funcții administrative: șef de birou la Casa Centrală a Meseriilor (din 1913), șef de studii și publicații la Casa Centrală a Asigurărilor Muncitorești (din 1918), director în Ministerul Muncii (din anul 1922), profesor titular de propagandă și publicitate la Școala Superioară de Asistență Socială și Publicitate din București (din anul 1929), director la „Cultura poporului” (din 1931), secretar general al Ministerului Cultelor și Artelor (1932–1933), administrator al Casei Școalelor (1944-1945). A fost membru corespondent al Academiei Române, din mai 1941 și al unor asociații culturale de prestigiu, între care și Societatea Scriitorilor Români, Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (ASTRA), Societatea Română de Geografie, Asociația „Hanul drumeților”, Societatea Etnografică Română, Societatea „Graiul românesc”, precum și al Asociației „Les Amis de la France”. A susținut numeroase conferințe la radio, cu tematică literară.

Activitatea sa publicistică de excepție a început din timpul studiilor și semnătura sa a apărut într-un impresionant număr de publicații, în calitate de redactor, redactor-șef sau editor. Între acestea, menționăm: „Arhiva pentru știință și reformă socială”, „Buletinul cărții” (redactor din anul 1924), „Căminul cultural” (redactor), „Graiul românesc” (redactor-șef), „Gândirea” (redactor), „Ideea europeană” (redactor din 1921), „Independența economică”, „Monitorul asigurărilor muncitorești”, „Universul ilustrat”, „Viața românească”. În 1930 a fondat revista „Boabe de grâu”, pe care a condus-o până în 1935, considerată a fi una dintre cele mai importante publicații culturale din spațiul românesc, în perioada interbelică². „Boabe de grâu” a apărut în condiții grafice excepționale, cu o ilustrație bogată și cu o tematică dintre cele mai variate³. Articolele sale pot fi și astăzi exemple de publicistică de înaltă calitate și documentare, atât pentru esești,

un portret al scriitorului, într-o notă caracteristică marelui critic și istoric literar, cu tușe accentuate: „Omul însuși seamănă operei: cu palori pergamenice și maliție asiatică, cu gura slabă, mustăți mongole”, vezi *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003, p. 766.

² Vezi în acest sens și *Dicționarul general al literaturii române. A/B.*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2004.

³ Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța deține colecția acestei reviste.

cât și pentru scriitori. Și în ceea ce privește genurile literare, Emanoil Bucuța a semnat: versuri, proză, articole, eseuri și traduceri în publicații la fel de numeroase și variate: „Adevărul”, „Analele Academiei Române”, „Convorbiri literare”, „Cugetul românesc”, „Drum drept”, „Gând românesc”, „Luceafărul”, „Lamura”, „Preocupări literare”, „Vremea”, „Rampa”, „Ramuri”, „Revista Fundațiilor Regale”, „România”, „Săptămâna C.F.R.”, „Timocul”, „Transilvania”, „Universul”, „Universul literar” etc⁴. După cum se observă din cele de mai sus, Emanoil Bucuța s-a voit a fi un spirit enciclopedic, pasionat de literatură, specific național, istorie, etnografie, folclor, cercetare literară și, nu în ultimul rând, turism. Preocupările etnografice ale lui Emanoil Bucuța nu erau întâmplătoare, acestea urmau specializarea pe care scriitorul o făcuse în timpul studiilor de la Berlin, unde a audiat și cursuri cu această tematică. Mai mult, Bucuța a participat și la seria de cercetări etnografice pe care le-a organizat Institutul Social Român, în mod constant și sistematic. Emanoil Bucuța a participat la realizarea monografiei românilor din regiunea cuprinsă între Vidin și Timoc, publicată în anul 1923. În calitate de traducător, a dat variante în limba română ale volumelor „Cartea ceaiului” de Okakura Kakuzo (1926) și „Versuri în românește” de J.W Goethe (1932).

Poetul Bucuța a preferat versurile dedicate familiei și universului emoțional din jurul acesteia, dovadă fiind volumul din 1920, „Florile inimii”, unde se dovedește a fi și un bun sonetist. În proză, scriitorul și-a arătat interesul pentru spațiile dominate de spiritul multiethnic și, în acest sens, Dobrogea i-a oferit un material extrem de bogat. Nuvelele și romanele sale: „Legătura roșie” (Editura Fundației Culturale Principele Carol, 1925), „Fuga lui Șefki”⁵ (Cartea Românească, 1927), „Maica Domnului de la mare” (colecția „Gândirea”, 1930), considerat un roman de natură poetică, în stilul lui Mateiu Caragiale, respectiv „Capra neagră” (Casa Școalelor, 1938), în care se remarcă peisajul dobrogean și personajele de diferite etnii (greci, turci, bulgari) reprezintă pentru literatura română interesul viu pe care l-a creat spațiul dintre Dunăre și Mare și preferința autorului pentru tot ceea ce reprezintă împletirea mai multor civilizații și culturi. Aceeași preocupare pentru unicitatea Dobrogei, din punct de vedere al mediului în care au conviețuit mentalități și obiceiuri dintre cele mai diferite se regăsesc și în volumele de articole și reportaje: „Crescătorul de șoimi” (1928) și „Pietre de vadă” (Editura Casei Școalelor și a Culturii Poporului, 4 vol., 1937–1944), o adevărată antologie de texte pline de pitoresc, dar și cu adânci valențe de înțelepciune.

⁴ Publicațiile dobrogene sau tematica dobrogeană din articolele și literatura semnată de Emanoil Bucuța vor fi menționate în cele ce urmează.

⁵ Romanul a apărut fragmentar în revistele „Gândirea” (1924) și „Ramuri” (1926).

Cu referire la spațiul dobrogean, Emanoil Bucuța a scris în revista „Coasta de Argint”⁶ mai multe articole, cu referire la înființarea și organizarea Universității libere, o inițiativă culturală care s-a bucurat de mare interes, în epocă, fiind susținută de intelectuali de prim rang ai perioadei interbelice⁷. Astfel, Bucuța s-a referit și la „Politica bibliotecii și a cărții”, într-o conferință despre care s-a menționat în nr. 1/1928 al publicației mai sus menționate. În articol se spune că Universitatea intenționează să deschidă în timpul verii și o școală de bibliotecari. „Școala de bibliotecari va fi pusă sub conducerea d-lor Emil Bucuța și Apostol Culea. La această școală vor lua parte câte un învățător din fiecare județ, recomandat de revizorul școlar respectiv”⁸. Scriitorul s-a referit și la situația Depozitului legal național. Inexistența unui buletin bibliografic național, spre a se ști ce se tipărește pe teritoriul național atrage după sine lipsa unei informații coerente pe termen lung. Scriitorul mai spunea că în România se difuza 40% carte străină și 60% carte românească, la momentul respectiv. Faptul că nu exista o bibliotecă centrală națională, iar Biblioteca Academiei era subvenționată de stat cu 75.000 lei anual, nu erau vești prea încurajatoare pentru cultura română. Bucuța adăuga ironic: „În bibliotecile populare, fantezia e la largul ei”.

În următorul număr al aceleiași reviste⁹, în articolul numit „Industria Balcicului”, scriitorul arată că materiile prime foarte numeroase ale acestei industrii se întâlnesc „în capul drumului care coboară spre oraș. E întâi natura pietroasă și aspră, cu prăbușiri de văi seci care sperie trăsura care trece chiar pe muchie, și cu vedenia neașteptată deasupra Mării. [...] Industria turismului n-are nevoie decât de o floare. Ea face parte din împărăția sufletului.”

Emanoil Bucuța semnează și cronică la volumul „Coasta de Argint” de Gheorghe Vâlsan: „D-l Vâlsan a scos într-o broșură de sine stătătoare, *Coasta de Argint*, o comunicare făcută într-o ședință a Societății de Geografie și tipărită întâiu în buletinul acelei societăți. E bine că a fost ruptă de acolo. Între asprele contribuții de specialitate se găsea într-adevăr că văile fără iarnă și malurile cu smochine despre care vorbește, înțărmit, cu surpări de lut, cu vifore și bufnițe ale

⁶ Revista a apărut la Balcic, în perioada 2 aprilie 1928 – 1 septembrie 1929, în trei limbi, română, bulgară și turcă, sub direcția lui Octavian Moșescu, primar al orașului, susținător al culturii în Dobrogea de Sud. A continuat „Farul Caliacrei”. Articolele includ: artă, folclor, biblioteci, istoria, economia și viața culturală a Balcic-ului, literatură, traduceri etc. Varianta digitală a publicației se găsește pe pagina de web a Bibliotecii Județene „Ioan N. Roman” Constanța, la adresa <https://digitizare.biblioteca.ct.ro/periodice/>.

⁷ Emanoil Bucuța a susținut o serie de conferințe la Universitatea liberă de la Balcic, cu subiecte din variate domenii, referitoare la Dobrogea sau la alte teme aflate între preocupările sale, ca de exemplu Tolstoi omul, Internaționala scriitorilor, poeta Dora Gabe etc.

⁸ „Coasta de Argint”, an. 1, nr. 1, 2 aprilie 1928, p. 2.

⁹ „Coasta de Argint”, an. 1, nr. 2, 9 aprilie 1928, p. 1.

Dobrogei. O singură bufniță a luat cu sine și aici, dar aceia e a Minervei. Meștera bunului stil”¹⁰.

„Clubul nautic al Balcicului” este un alt articol semnat de Emanoil Bucuța care subliniază că Universitatea liberă este numai un aspect al vieții culturale a orașului, „care ivită între ce a fost, caută să-l dezvolte spre trepte mai înalte. Clubul nautic, înființat de ea zilele acestea, din localnici și îndrăgostiți de o vară ai Balcicului, e un organ al ei de aflare și de cucerire a Mării. Balcicul cel nou caută încă. Iată două urme, din cele mai smerite ale pașilor lui”¹¹.

„Podul Balcicului” semnaleză importanța în creștere a orașului, în relație cu poziția sa geografică și cu dezvoltarea economică ce a atras după sine și dezvoltarea turistică, desigur, în deplină concordanță cu pitorescul locurilor¹².

În data de 21 iulie 1929, Emanoil Bucuța susține o conferință despre Eminescu la Universitatea liberă din Balcic. În introducere, autorul subliniază că tema conferinței sale este în deplină concordanță cu activitatea lui Octavian Moșescu, întrucât acesta este și președintele Societății Academice „România Jună” și a luat inițiativa ridicării unei statui a poetului la Cluj¹³.

În revista „Boabe de grâu”, Emanoil Bucuța va relua unele dintre temele mai sus menționate. Iată ce scria despre una dintre importantele inițiative culturale ale vremii: „Universitatea liberă din Balcic a împlinit într-adevăr în 1930 cinci ani. Mi-aduc aminte încă de întâiul an și mi-aduc aminte și de alți ani care au fost înainte. Balcicul de jos nu se făcuse. În locul palatelor și teraselor umblau morile. [...] Un cafegiu cu fes și cu picioarele goale aducea pe o tavă o filigeană aburind și un rahat venind din insule îndepărtate și se pierdea după colț, într-o firidă. Rămâneai singur cu filigeană, cu rahatul și cu zeii vechi ai Mării. Dacă erai visător, visai, dacă-ți plăcea viața aveai de ce să râzi de potrivelile ei sau de tine, iar dacă n-aveai putere să te ostenești nici atât, te scufundai în lenea fără gând a Răsăritului. Acesta era Balcicul în 1913. [...] Mai târziu artiștii au făcut din el un mare atelier. [...] A fost întâi o librărie, un cinematograf, cursuri cooperatiste, publicații, afișe, expoziții de artă, organizare de excursii în străinătate, un club nautic. Și trebuie să mai fie care îmi scapă! Octavian Moșescu, cel care a avut gândul, și-a făcut eroic datoria. [...] Aceste și asemănătoare lucruri s-ar fi putut spune în ziua de 1 August, când s-au deschis cursurile de vară ale Balcicului. [...] Universitatea liberă de la Mare e cea dintâi care a cultivat sistemul ciclurilor, și de câteva e mândră: Călcăul Mării, de pildă, pe care l-a reluat dezvoltându-l, Universitatea

¹⁰ Inițial, textul fusese publicat în „Buletinul Societății Române de Geografie”, Tom 44, 1925, p. 63-81 și apoi publicat în „Coasta de Argint”, An. 1, nr. 3, 23 aprilie 1928, p. 2.

¹¹ „Coasta de Argint”, an. 1, nr. 8, 1 august 1928, p. 1.

¹² „Coasta de Argint”, an. 1, nr. 10, 30 august 1928, p. 1.

¹³ „Coasta de Argint”, an. 2, nr. 1, 1 septembrie 1929, p. 2.

populară din Mangalia, Ciclul Iorga, un fel de pregătire documentară și sufltească pentru împlinirea în 1931 a 60 de ani. Astăzi Balcicul nu se mai poate închipui fără Universitatea lui liberă. E un titlu de laudă, atât pentru el, cât și pentru ea”¹⁴.

Prezența arheologului Vasile Pârvan la Mangalia și activitatea sa în Dobrogea sunt evocate de Emanoil Bucuța în tonalități nostalgice, împreună cu o descriere inedită a orașului de la țărm de mare. Au participat la săpăturile arheologice Orest Tafrali și Th. Saucic Săveanu, dar numele lui Vasile Pârvan se impune, fără tăgadă: „Universitatea populară înființată anul acesta la Mangalia nu putea să se cheme mai bine. E un nume care arată spre trecut, dar îl leagă de toate speranțele bune ale prezentului, ca o cataramă antică de bronz a unui luptător. A lucrat aici, în acest sat mai mare, de 2-3000 de suflete, mai de mult fosta Fundație Culturală Principele Carol. Ea a pus începutul și orice istorie a propagandei culturale nu se mai poate s-o lase neamintită. [...] Una dintre cele mai frumoase așezate case de la mare, deasupra plajei, adăpostește Căminul cultural „V. Pârvan”. Biblioteca e bine înzestrată. Cititorii stau pe verandă, în adierea sărată și când ridică ochii de pe foi au înaintea zarea albastră, vreo corabie parcă ruginită de alge și de vâpsea veche sau forfota cochetă a sutelor de costume, plimbate ca să fie văzute, de ici colo. Un aparat de radio își deschide vorbitorul pe o fereastră, în seara liniștită. Pe pereți sunt cadre cu vederi marine sau cu reproduceri de mari opere de artă. Dedesupt, ca o temelie de istorie, se organizează un lapidarium, cu toate descoperirile arheologilor științifici sau ai norocului. Ceea ce îmi place însă mai mult e ciclul de conferințe, pus sub vraja aceluiași nume. Studiul și lauda Mării au început acum doi ani, mai la Miazăzi, în golful Balcicului. El urcă încet țărmul, ca o încărcătură de serbare, cu toate stegulețele pe funii. [...] Mai văd încă, din seara deschiderii ciclului, pe Marea de noapte, care nu era decât un gol șoptitor, luminile orașelului nostru, tot mai jos în apă, iar în față Constanța, îmbrăcată în pietre scumpe, ieșindu-ne în întâmpinare din adâncuri, torpiloarelor și canonierelor. Vom cuceri-o într-o [zi] și pe ea!”¹⁵.

Citatele extinse din articolele publicate de Emanoil Bucuța în revista „Boabe de grâu” sunt dovezi incontestabile ale preocupărilor constante ale scriitorului pentru spațiul dobrogean, în general, pentru toate aspectele vieții culturale, vieții economice, cât și pentru istoria ținutului. Textele au o evidentă încărcătură literară, dar transmit în același timp intenția clară a autorului de a aduce la cunoștința publicului fapte de viață dobrogeană.

Evoluția presei românești și, în acest context, a presei ținutului dintre Dunăre și Mare au intrat între preocupările lui Emanoil Bucuța, care în volumul omagial

¹⁴ „Boabe de grâu”, an. 1, nr. 6, august 1930, p. 373-374.

¹⁵ „Boabe de grâu”, an. 1, nr. 7, septembrie 1930, p. 430-431.

„Dobrogea. Cincizeci de ani de viață dobrogeană”, apărut în anul 1928, a publicat un articol substanțial dedicat acesteia. Observația atentă a fenomenului publicistic se conturează într-un material a cărui substanță e deopotrivă plină de înțelegere a greutăților începutului jurnalistic în Dobrogea și evocatoare a strădaniei confrăților într-ale publicisticii: „O cutie cu fișe cu vreo două sute șazece de foi și o poliță cu câteva volume de ziare și reviste adăpostesc, între colecțiile mirosind a pulbere de la Academia Română. Cincizeci de ani de sbucium sufletesc al Dobrogei. Cele mai multe publicații n-au trăit decât o zi. Nume răsunătoare și programe pline de îndrăzneală n-au fost în stare să treacă peste întâiul număr. Dobrogea părea o ființă de mit din antichitate, care avea ceva de spus și nu putea. Era obișnuită să vorbească mai cu seamă de trecut, cu gorgane de oști ale stepei sau cu ruine de cetăți la Mare, elinești și genoveze și mijlocul modern de împărtășire, al tiparului, parcă nu-i pria”¹⁶. În continuare, Emanoil Bucuța apreciază că primele publicații periodice, ziarele „trebuiau să fie oficiale, sau cu foarte mult material oficial”, având în vedere contextul social și politic al integrării Dobrogei la spațiul românesc, după unirea de la 1878. Acestor ziare li se adaugă două publicații importante pentru Dobrogea: „Ceea ce deosebește de aceste zile nu mai e un ziar, ci o revistă, *Analale Dobrogei* din 1920, cu înainte mergătoarea lor din 1916, *Arhiva Dobrogei*, întâile publicații care au îndărătul lor o societate de studio și o activitate științifică stăruitoare. Pulberea gazetelor politice care joacă în soare făgăduieli de curcubeu și cade, sau focul de rachetă al foilor de interes personal, au de acum în mijlocul lor ceva care nici nu se sfarmă, nici nu se mai schimbă după fâlăitului trecerii lor”.

Finalul articolului punctează importanța demersului jurnalistic de început: „Năvălită, ca în toate orașele țării, de ziarele de mare tiraj din București, până-ntr-atât încât într-un chioșc de desfacere sau pe un perete de afișe din Constanța nu le întâlnești decât pe acestea, fără urmă de cele locale, presa din Dobrogea a știut să-și păstreze o înfățișare aparte. Cine o răsfodește încet și se oprește interesat la probleme, nu se poate să nu câștige convingerea unei îndelungi și dârze silințe”.

Emanoil Bucuța a publicat și în revista „Pontice”¹⁷, de la Constanța, un articol referitor la „Dunărea regală”¹⁸, cu referire la sursa de inspirație literară pe care o constituie marea și fluviul și la prezența cuplului regal Carol I și Elisabeta pe aceste meleaguri, așa cum a rămas în amintirea lui Grigore Antipa: „În nopțile

¹⁶ 1878-1928. *Dobrogea. Cincizeci de ani de viață românească*, Editura Cultura Națională, București, 1928, p. 739-741.

¹⁷ Publicația a apărut între anii 1939-1940. Vezi și Corina-Mihaela Apostoleanu, Angela-Anca Dobre, Luminița Stelian, *Reviste dobrogene ale României Mari*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2018, p. 211-238.

¹⁸ „Pontice”, an. 1, nr. 5, mai 1939, p. 142-145.

de Maiu, când Regina Elisabeta se afla împreună cu Regele Carol I în călătoria lor de fiecare an pe fluviu, punea să se ancoreze vaporul, în mijlocul apei, luminile slăbeau, toată lumea tăcea. Tăceau și mașinile, ca să asculte cântecul privighetorilor”¹⁹. Pictorii, oamenii de știință, scriitorii, geografi, cu toții au găsit în apele dobrogene interes de cercetare, dar și de inspirație artistică. În aceeași revistă, tot în anul 1939, în ultimul număr dublu, pe luna noiembrie, Emanoil Bucuța semnează un articol nostalgic despre primele sale vizite la Constanța, începând de prin anul 1905, când era elev. Marea, în toate ipostazele sale, imaginată mai întâi, apoi văzută i-au fixat pentru totdeauna în memorie freamătul romantic al valurilor și dorința de a călători în spații exotice și îndepărtate. Marea, ca simbol al libertății și necunoscutului, al frumuseții și al asprimii, în același timp.

Remarcabil este articolul „Clopotnițe fără biserici” pe care Bucuța îl publică în „Revista dobrogeană”²⁰. O vizită în Dobrogea de Sud îl impresionează în mod special, când constată că multe dintre sate nu mai au decât clopotnițe, dar lăcașele de cult lipsesc. Regina Maria va construi însă la Balcic biserița cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, proiectată de arhitectul Ștefan Balș Lupu (1902-1994): „Regina Maria va putea aduce mâini ca pe zidurile mănăstirii strămoșești, această biserică de piatră în ziua serbării de 25 de ani, iar astăzi dă îndemn și-o pildă pentru toate celelalte clopotnițe fără biserici de pe plaiurile dobrogene”²¹.

Scriitorul Ioan N. Roman (1866-1931), numit de contemporanii săi „patriarhul Dobrogei” era președinte al „Societății Culturale Dobrogene”. Pentru a onora întreaga activitate pe care Ioan N. Roman o dedicase propășirii culturale a ținutului dintre Dunăre și Mare, familia a instituit două premii care să îi poarte numele: „Premiul cultural dobrogean Ioan N. Roman”, în valoare de 12.000 lei și „Premiul de poezie Ioan N. Roman”, în valoare de 2000 de lei²². Juriul era format din personalități culturale ale vremii, între care și Emanoil Bucuța, având la acel moment funcția de director al Educației Poporului din Ministerul Instrucțiunii Publice, alături de Constantin Brătescu, profesor universitar și director al revistei „Analele Dobrogei”, membru corespondent al Academiei Române, Ion Marin Sadoveanu, scriitor, director general al Teatrelor Naționale și Operelor Române; Constantin N. Sarry, ziarist, director al cotidianului „Dobrogea Jună” de la Constanța, Orest Tafrali, arheolog, profesor universitar, scriitor. Familia i-a desemnat în componența juriului pe Bonifaciu I. Roman, avocat și Traian

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ Vezi și *Reviste...*, p. 171-210.

²¹ „Revista dobrogeană”, an. 1, nr. 3, 1936, p. 1-3.

²² Vezi și *Reviste...*, p. 134.

EMANOIL BUCUȚA DESPRE CULTURA DOBROGEANĂ

Lăzărescu, magistrat, ginerele lui Ioan N. Roman. Emanoil Bucuța îl înlocuia în funcția de președinte al juriului pe scriitorul Jean Bart, care decedase. E. Bucuța primește, la rândul său, Premiul de poezie „inspirată din peisajul și sufletul Dobrogei sau al mării” și Premiul „pentru lucrări literare, istorice, geografice, juridice, cu subiecte din viața și trecutul Dobrogei”.

Personalitatea lui Ioan N. Roman este evocată de nume importante ale culturii române, între care și Emanoil Bucuța, în articolul „Ioan N. Roman de bronz”²³: „Când l-am văzut ultima oară pe Roman era în anul în care se sărbătoreau cincizeci de ani de viață românească a Dobrogei. Treceam alături prin susul orașului, pe unde hoinăreau copii, prin iarba prăfuită și pe sub aripile morii de vânt. [...] Roman era ca un martor al vremurilor și-mi povestea fiecare schimbare cu întâmplarea ei. Locul se făcea iar ca odinioară și ochii amintirii puteau vedea ca atunci. Cu un cuvânt, însoțitorul meu dădăma sau zidea o lume și mi se părea ascultându-l, întors acolo, că e chiar duhul plaiurilor acestora dobrogene care păstrează vechile legende și înoadă la ele altele noi, când cu râs, când cu un suspin. Cu rădăcini în Ardeal, născut în Basarabia, trăit la Iași, cu legături în București, el se opri în Dobrogea, într-adevăr într-un ultim popas, la marginea pământurilor românești”²⁴.

Prezența consistentă a scriitorului Emanoil Bucuța în presa dobrogeană, cât și numeroasele referințe la spațiul dintre Dunăre și Mare, în revistele de circulație națională și în volume sunt tot atâtea motive de a-l considera unul dintre importanții autori ai acestui ținut, a cărui operă necesită alte viitoare incursiuni critice.

EMANOIL BUCUȚA ABOUT DOBRUJAN CULTURE IN INTERWAR PERIODICALS

Abstract: Emanoil Bucuța (1887-1946) was a bibliographer, writer, a very active publisher during inter-war period and corresponding member of the Romanian Academy; he was among the intellectuals who were constantly interested in Dobruja. This way, his numerous articles published in journals and

²³ „Analele Dobrogei”, an. 15, octombrie 1934, p. 177-178 și în „Boabe de grâu”, an. 3, nr. 10, octombrie 1832, p. 516-517.

²⁴ Acesta a fost discursul pe care l-a rostit Emanoil Bucuța la dezvelirea bustului lui Ioan N. Roman.

other periodicals on subjects connected with the province between the Danube and the Black Sea represented the best evidence. He edited the journal „Boabe de grâu”, considered by treatises one of the best Romanian inter-war publications, that was remarkable from the point of view of content, variety of subjects and rich exquisite illustration.

Emanoil Bucuța visited Dobruja many times and he was impressed by the natural potential of this part of Romania and he expressed his opinions about the way of organizing intellectual life in this region in connection with its multi-ethnic specific and unique environment. The writer was aware that Dobruja should come with its own voice to the Romanian and world intellectual area. Bucuța loved tourism in a time when this occupation was to be organized in Romania and he took part in trips in the mountains and other parts of the country, therefore, he brought the Romanian landscape in the Romanian journals, from the perspective of a writer.

His prodigious activity and his contribution to the Romanian inter-war publishing, the Romanian intellectual life, in general needs a closer attention from the contemporary authors and a resetting in present knowledge circulation.

Keywords: Dobrudja, cultural life, Dobrudjan periodicals, literature, multiculturalism.